

N:o 3.

Ank. till Riksd. Kansli den 19 Febr. 1884, kl. 11 f. m.

Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 1, i anledning af väckta motioner rörande förändrad lagstiftning angående försäljning af vin och maltdrycker.

I nedan omförmälda inom Andra Kammarerna väckta motioner, som till detta Utskott hänvisats, har blifvit föreslaget:

af Herr *J. Andersson* i Lysvik, motion N:o 40, att Riksdagen behagade i skrifvelse till Konungen anhålla:

1:o) om sådana ändringar i lagstiftningen angående försäljningen af vin och maltdrycker till afhemtning, att särskildt tillstånd till dylik försäljning, gällande för tre år i sänder, skall utverkas i stad af magistrat och på landet af kommunalnämnd;

2:o) att magistrat måtte lemnas samma rättighet i afseende på meddelande af förbud, som tillkommer kommunalnämnd, enligt 14 § Kongl. kungörelsen den 30 November 1876; och

af Herr *Liss Olof Larsson*, motion N:o 67, att Riksdagen behagade i skrifvelse till Konungen anhålla om sådana ändringar i lagstiftningen angående försäljningen af vin och maltdrycker, att den, som vill till afhemtning hålla vin och maltdrycker till salu, skall vara skyldig dertill utverka sig tillstånd i stad af magistrat och på landet af kommunalnämnd, som kan meddela sådant tillstånd för en tid af högst tre år i sänder, samt att magistrat måtte lemnas rättighet att för viss tid eller för alltid förbjuda sådana handlande i stad, som genom handel till afhemtning af vin eller maltdrycker främja oloflig utskänkning eller eljest föranleda oordningar, all vidare försäljning af nämnda drycker på sätt som medgifvits kommunalnämnd i § 14 af

Bih. till Riksd. Prot. 1884. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 3 Häft.

Kongl. förordningen den 18 September 1874 angående villkoren för försäljning till förtäring på stället af vin m. m. sådan denna § numera lyder genom Kongl. kungörelsen den 30 November 1876.

Den, som förvärfvat rättighet att i stad eller å landet idka handel i enlighet med bestämmelserna i Kongl. förordningen den 18 Juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet, är ock berättigad att utan särskild anmälan eller tillstånd försälja vin och maltdrycker till *afhemtning*. I följd af klagomål öfver det sätt, hvarpå denna handel på flera ställen i landet utöfvats, har, för att inom behöriga gränser hålla densamma, följande bestämmelse, bland andra, genom Kongl. förordningen den 18 September 1874 meddelats, nemligen i § 14: »Finnes landthandlande, som till afhemtning håller vin och maltdrycker till salu, utöfva dylik försäljning på sådant sätt att derigenom oloffig utskänkning föranledes, eger kommunalnämnd att förbjuda fortsatt försäljning af nämnda drycker; och gäller i fråga om verkställighet och underställning af sådant beslut, hvad i § 13 mom. 1 är stadgad.»

Då likväl denna inskränkande bestämmelse icke befunnits tillfyllestgörande, när den befogenhet kommunalnämnd derigenom erhållit antingen lemnats opåaktad eller, der den användts, icke ledt till åsyftad påföljd, framträdde yrkanden på förbud för landthandlande att till afhemtning försälja vin och maltdrycker, men ledde dessa yrkanden endast dertill, att Kongl. Maj:t, på Riksdagens derom gjorda framställning, genom Kongl. kungörelsen den 30 November 1876 till Konungens Befallningshafvande utsträckte ofvan omförmälda, åt kommunalnämnd i vissa fall lemnade befogenhet att förbjuda landthandlande fortsatt försäljning af mera omförmälda drycker.

Nu hafva förbemälda motionärer ansett ett ännu kraftigare motverkande af rusdryckers missbruk vara af behovet påkalladt och, på därför anförda skäl, föreslagit de framställningar derom till Konungen, hvilka här ofvan äro återgifna.

Att bruket af i sig sjelfva oskadliga njutningsmedel genom omåttlighet understundom öfvergår till missbruk, har den hittills varande lagstiftningen angående försäljning af vin och maltdrycker, ehuru skärpt, icke förmått förekomma — och detta mål lärer hvarken på den af motionärerna nu föreslagna eller någon annan väg kunna fullt uppnås — men det vill likväl synas, att

sådana missbruk numera märkbart aftagit. Såsom stöd därför torde kunna åberopas de uttalanden härom, som föreligga i Konungens Befallningshafvandes femårsberättelser för perioderna 1871—1875 och 1876—1880.

Då under den förra perioden icke mindre än femton Konungens Befallningshafvande — af sexton, som rörande denna sak yttrat sig — framhållit olägenheterna af landthandlandes försäljning till afhemtning af vin och maltdrycker, så synas deremot under den senare perioden förhållandena i detta hänseende hafva undergått en väsentlig förändring till det bättre. Af sjutton Befallningshafvande, som yttrat sig öfver förbrukningen af rusdrycker, hafva fyra vitsordat, att densamma i allmänhet aftagit; fem uppgifva att förbrukningen särskildt af vin och maltdrycker aftagit, och andra fyra framhålla de goda verkningarne af senare tidens lagstiftning på detta område. Endast en Befallningshafvande anser förbrukningen af vin och maltdrycker hafva tilltagit; en vitsordar, att förbrukningen väl aftagit, men derjemte, att »med hvarje ny landthandel en ny maltdrycks- och vinförsäljningslokal uppstår och skaffar sig afhämne»; en frambär klagomål »öfver det omåttliga förtärandet af starka drycker och de derutaf härflytande oordningar, som åtfölja allmogens besök i länets städer eller vid större handelsplatser med eller utan bränvinsutskänkning»; och en vidhåller, »att det öfverklagade missbruket af maltdrycker icke kan stäffas med mindre, än att landthandlarne förbjudas att tillhandahålla maltdrycker, och att beskaffenheten af den till salu utbjudna varan underkastas skärpt kontroll».

Att under nuvarande förhållanden — då lifliga samt i hög grad glädjande och prisvärda nykterhetssträfvanden uppresa sig emot de missbruk af spritdryckerna, hvaraf vårt folk i flera former, om än icke i så hög grad som i husbehofsbränningens tider, fortfarande lider — starka röster så väl inom som utom riksdagen höjas för åstadkommande af en ytterligare och långt gående inskränkning i jemväl landthandlandes rätt att till afhemtning försälja vin och maltdrycker, är utan tvifvel värdt att noga uppmärksammas, men ännu äro dessa röster likväl, efter Utskottets förmenande, att anse såsom jemförelsevis mera enstaka uttryck af behof och önskuingar inom ett fåtal af rikets till mer än 2,000 uppgående kommuner, och Utskottet föreställer sig, att Riksdagen icke förr, än ett verkligt behof i berörda hänseende mera allmänt framträdt, vill lägga några nya hinder i vägen för bedrifvandet af en lofflig och nyttig näring. Tillvaron af beklagliga missbruk i vissa trakter genom landthandeln med vin och maltdrycker kan icke förnekas, men deraf följer dock icke, att något verkligt behof af ändrad lagstiftning i detta hänseende för hela landet är för handen, då dessa missbruk kunna anses såsom undantag från regeln och då man icke saknar anledning till det antagandet, att de skola blifva allt färre genom ett fortgående nykterhets-

sträfvande och genom en till äfventyrs behöflig, skärpt uppmärksamhet å dessa förhållanden af så väl kommunalnämnderna som ordningsmakten.

Att på sätt motionärerna påyrkat göra försäljningen och såsom en följd deraf jemväl i viss mån tillredningen af de njutningsmedel, som här äro i fråga, och hvilka endast då de missbrukas äro att anse såsom skadliga, uteslutande beroende af förgodtfinnandet hos oansvarige kommunala förtroendemän, mot hvilkas beslut — huru kränkande de i vissa fall än kunde bli för den enskildes rätt — något rättsmedel icke skulle finnas, kan Utskottet icke förorda. Vid lagstiftningen å detta område har Riksdagen allt hitintills följt den grundsatsen, att utvägen till försörjning genom bedrifvandet af en i och för sig oskadlig rörelse icke bör inskränkas mera, än som erfordras för betryggande mot dess missbruk. De här föreslagna lagförändringarna skulle emellertid komma att drabba icke allenast de landthandlande, som i ofvan antydt hänseende missbrukat sin handelsrättighet, utan ock det stora flertalet sådana yrkesidkare, hvilka icke gjort sig saker till sådana missbruk.

På dessa skäl och under antagande, att förberörda af Riksdagen hylade grundsats fortfarande eger full giltighet, får Utskottet, som icke heller anser polismyndigheten, hvad det stora flertalet af städerna angår, vara i behof af någon ökad befogenhet, för att kunna stäfja der sig yppande missbruk af handel till afhemtning med vin och maldrycker, vördsamt hemställa,

att Herr Johan Anderssons och Herr Liss Olof Larssons förberörda motioner icke måtte bifallas.

Stockholm den 8 Februari 1884.

På Utskottets vägnar:

AUG. BOKSTRÖM.

Reservationer:

af Herr *A. M. Lundberg* i så måtto, att han, i enlighet med sin vid nästlidna års riksdag afgifvet utlåtande af Andra Kammarens Tillfälliga Utskott N:o 1 fogade reservation, yttrade: »Då för rättighet till idkande af fabriks-

rörelse och försäljning af det tillverkade eller att till afsalu tillverka vin och maltdrycker erfordras endast vederbörlig anmälan enligt Kongl. förordningen den 18 Juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet, och någon fråga om förändring härutinnan icke kan anses väckt och i allt fall rättigheten till handeln med vin och öl eller att till afhemtning försälja vin och maltdrycker väl icke rimligen, såsom föreslagits, lärer kunna göras beroende af kommunalstyrelsens samtycke, när jemlikt Kongl. förordningen den 18 September 1874 Konungens Befallningshafvande eger besluta om rättighet att utskänka eller till förtäring på stället försälja vin och maltdrycker, samt då, beträffande förslaget om ändring af 14 § i sistnämnda förordning, sådan samma § lyder i Kongl. kungörelsen den 30 November 1876, hvad deruti stadgats rörande landthandlande, icke, efter min åsigt, vid det förhållandena äro väsentligen olika på landet och i städerna, torde i afseende å handlande derstädes kunna eller böra vinna tillämpning, finner jag mig sakna skäl tillstyrka, att någon af ofvanberörda motioner må vinna Riksdagens bifall;»

af Herr *Magnus Andersson*: »Jag anser att Utskottet, som genom åstadkomna utredningen fått inhemta att här föreläge ett ondt, hvilket genom lagstiftningsåtgärd kunde afhjelpas, bort föreslå:

att Riksdagen behagade i skrifvelse till Konungen anhålla om sådana ändringar i lag, att den, som å landet ville till afhemtning hålla vin till salu, skulle vara skyldig dertill utverka sig tillstånd i samma ordning som bestämmes i 5 § af Kongl. Maj:ts nådiga förordning, angående vilkoren för försäljning till förtäring på stället af vin m. fl. icke spirituösa drycker den 18 September 1874;»

af Herr *Joh. Andersson* i Lysvik.
